

Nr 189.

Av herr **Lindhagen**, om en Sveriges och Nordens fredsplan för en varaktig fred.

Då nu ett utrikesutskott kommit till stånd med uppgift att ägna allvarlig och vidsynt uppmärksamhet åt världens jordfråga eller med andra ord åt vår utrikespolitik, så gäller det att dess sakfrågor börja om igen från början.

Det gäller som tillföre *den varaktiga fredens problem*. Det hotande världsläget faror betvingas ej genom de pågående allmänna upprustningarna. Därmed ökas den blott. Militärfrågan och fredsfrågan sammanhänga nu mer än någonsin som ett odelbart problem.

Rustningarna härleda sig närmast från stormakternas vanskligheter. Så länge dessa ej väsentligen avvecklats genom internationell rättsordning, byggd på rätt, sanning och god vilja, fortfara rustningarna.

En omvandling och sammanhållning av den europeiska pacifismen är också eftersträvansvärd. I Folkförbundet, regeringarna, parlamenten och fredsföreningarna är denna nedsjunkna världsdel inställd på den ruinerande synvillan att kunna avskaffa krig och rustningar med bibehållande i stormakternas intresse av nämnda företeelsers djupliggande orsaker.

Ofredens huvudorsaker äro som bekant följande: Kränkandet fortfarande av nationernas självbestämmningsrätt särskilt i Europa, Asien och Afrika, Språkförbistringen, Den rasande ekonomiska konkurrensen, Försummandet av jordens befolkningsfråga, Åsidosättandet av de andliga värdena, de moraliska faktorerna. Den dominerande politiska orsaken för närvarande är nationalitetsförtrycket i samband med språkförbistringens ofred över världen.

Varför rusta nu, till och med upprusta svenskarna? Jo, därför, att de frukta stormakternas rustningar. Varför rusta och upprusta stormakterna? Jo, icke minst för att upprätthålla sitt herravälde över främmande nationaliteter och särskilt de färgade raserna. Alltså får Sverige fortsätta med sina rustningar ända till dess, att de färgade raserna blivit frigjorda. Ett sådant perspektiv kan verkligen mana till frågan: Vilket är tryggast eller minst osäkert för Nordens småstater, att svara på stormakternas upprustningar med nordisk upprustning eller ett totalt avrustat Norden? Såvitt jag förstår bör den senare utvägen vid allvarligt övervägande te sig mindre äventyrlig.

Med det nu sagda sammanhänger den uppenbara nödvändigheten av *folkförbundets omgestaltung till idéer och organisation*. Detta är ingen förebråelse mot förbundet. Det har ej i ett slag kunnat taga mandom i en värld av ofullkomliga människor och följaktligen även av ofullkomliga stater.

Tyska och franska regeringarna ha framkommit med konstruktiva stormaktsplaner för Europas fred och nya äro ställda i utsikt. Nordens plikt bör

vara att lägga fram en plan för världens fred. Det nya folkförbundet måste omsider taga sikte på och med sin författning införliva undanröjandet av krigens och rustningarnas ovannämnda orsaker. Sanktionernas våldsvägar och folkförbundskrigens orimligheter böra ej vidare få besudla förbundets livsnerv. Inget samröre får äga rum mellan förbundet och segerfreders traktater. En samlande framryckning mot samvetsfronterna med sanningens makt är väl det väldigaste påtryckningsmedlet för evolutionens inriktning mot en internationell rättsordning. Även vår utrikesminister har nu medgivit, att förbundet »i närvarande stund icke erbjuder avsedd trygghet».

Beträffande organisationen är väl ofrånkomligt, att folkförbundet upphör att vara ett väsentligen europeiskt regeringsförbund, byggt på en segerfred och lett av stormakter. Ger det sig icke av sig självt, att folkförbundet hädanefter måste arbeta på avdelningar, motsvarande i stort de skilda världsdelarna, och att dessa avdelningar inställas under en gemensam överledning? Ett Panamerika är redan en verklighet. Ett Paneuropa spökar sedan länge som ett önskemål. Asien längtar oändligt efter sitt Panasien. Ett Panafrika kommer nog i sinom tid till tals och har redan då och då givit sig till känna. Likaså ett Panaustralien, såvida det ej anses rätteligen böra ingå under Panasien.

Först och sist: att *konciliant tala sanning i utrikespolitiska angelägenheter borde dock numera kunna anses vara både tillåtligt och nödvändigt.*

Må det lyckas den nya regeringen att i samförstånd med riksdagen och partierna inrikta den demokratiska utvecklingen till att bereda en anständig bärgning åt landets alla barn. Må regeringen likaså förunnas att besinningsfullt och konciliant hålla korsfanorna högt över Nordens nu skildrade utrikespolitiska kallelse under dessa bistra tider.

Det medgives möta svårigheter, så länge pressen och instanserna, såsom nu är fallet, bibringa svenskarna den uppfattningen, att vår utrikespolitiks stora linjer ligga tekniskt i ett starkt försvar och reellt i ställningstagandet till spanska inbördeskriget. I förening visserligen tacknämligt med något dämpande av stormaktspolitiken, avveckling av smärre konflikter och internationell social omvårdnad nere i Genève. Punkt och slut.

Med hänvisande jämväl till efterföljande och tidigare motioner i ämnet hemställas,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t äska ett ingående övervägande av den varaktiga fredens problem samt framlägga för allmänheten och riksdagen en Sveriges, helst Nordens, fredsplan för det nuvarande folkförbundets omgestaltning genom internationell överenskommelse till idéer och organisation i de huvudsakliga syften, som ovan sägs.

Stockholm den 24 januari 1937.

Carl Lindhagen.